

Sygn. akt I C 348/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: sekr. sądowy Joanna Michaliszyn

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2017 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. N.

przeciwko K. D.

o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki D. N. na rzecz pozwanego K. D. kwotę 2.500 zł /dwa tysiące pięćset złotych/ tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 348/16

UZASADNIENIE

Powódka D. N. domagała się stwierdzenia nieważności umowy zawartej przez strony przed Sądem Rejonowym w Ostródzie w dniu 7 września 2015 r., sygn. akt I Co (...) oraz zasądzenia od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że strony zawarły umowę sądową w przedmiocie podziału majątku dorobkowego, mocą której pozwany przejął na wyłączną własność prawo do lokalu mieszkalnego położonego w O. ul. (...) oznaczonego numerem 20 nadto zobowiązał się do przejęcia spłaty kredytu hipotecznego w Banku (...) S.A. i niezwłocznego podjęcia kroków prawnych mających na celu zwolnienie D. N. z długu wobec wymienionego Banku. Pozwany nie wypełnił swoich obietnic, ostatecznie stracił pracę i zaprzestał spłat kredytu hipotecznego.

Powódka podniosła, że zawierając umowę, godzącą w jej interes majątkowy, pozostawała w błędzie co do stanu majątkowego i rzeczywistych intencji pozwanego. Złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych umowy, jednakże pozwany odmówił zwrotnego przeniesienia udziału w nieruchomości na jej rzecz. W ocenie powódki w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 918 § 1 k.c., albowiem gdyby miała ona rozeznanie w rzeczywistej sytuacji materialnej pozwanego, jego intencji co do przejęcia kredytu i spłaty kolejnych jego rat, z całą pewnością nie podjęłaby decyzji o przekazaniu swojego udziału w prawie własności nieruchomości na rzecz byłego małżonka. Poza tym, jak podkreśliła, nie była w stanie racjonalnie ocenić sytuacji na skutek gróźb kierowanych pod jej adresem przez pozwanego.

Pozwany K. D. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka sama, przy pomocy swojego pełnomocnika, zainicjowała zawezwanie do próby ugodowej, której efektem było zawarcie wskazanej w pozwie ugody. Takie zachowanie świadczy o tym, iż decyzję podjęła swobodnie, a nie pod wpływem jakichkolwiek gróźb. Pozwany przyznał, iż toczy się wobec niego postępowanie karne o popełnienie czynu z art. 190 § 1 k.k., jednakże zaznaczył, że nie pozostaje ono w związku z dokonanym podziałem majątku. Wyjaśnił też, że w sprawie karnej został wobec niego zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy. Przed zastosowaniem ww. środka terminowo spłacał raty kredytu. W okresie tymczasowego aresztowania trzy raty kredytu uregulowała powódka. Po opuszczeniu aresztu zwrócił powódce wpłacone przez nią kwoty, a następnie systematycznie spłacał kredyt, co czyni do chwili obecnej.

W tych warunkach, w ocenie pozwanego, trudno przyjąć, aby powódka została wprowadzona w błąd co do jego sytuacji finansowej i jego zamierzeń odnośnie przejęcia kredytu hipotecznego i pokrywania z tego tytułu bieżących zobowiązań. W dalszej kolejności pozwany zaznaczył, że podjął próbę przejęcia na siebie całego kredytu hipotecznego zgodnie z pkt 4 ugody. Bank nie wyraził jednak na to zgody.

Pozwany podkreślił, że art. 918 § 1 k.c. ma charakter szczególny w stosunku do uregulowania zawartego w art. 84 k.c. odnoszącego się do błędu jako wady oświadczenia woli. Jego sytuacja finansowa nie była przedmiotem zawartej pomiędzy stronami ugody i jako taka nie stanowi błędu w rozumieniu art. 918 § 1 k.c. Niemniej zaznaczył, że sytuacja ta w chwili obecnej jest taka sama jak w momencie podpisywania ugody. Jednocześnie pozwany wskazał, że trudno przyjąć, iż strony, według treści ugody, uznawały za niewątpliwie, że pozwany będzie w stanie przejąć na siebie kredyt hipoteczny. Już w samej ugodzie zawarte jest stwierdzenie, że miał podjąć próbę przejęcia na siebie całego kredytu hipotecznego. Próbę taką podjął, jednakże jej skuteczność uzależniona była przede wszystkim od stanowiska banku.

Sąd zważył, co następuje:

W dniu 13 sierpnia 2011 r. strony zawarły związek małżeński, który rozwiązany został przez Sąd Okręgowy w Elblągu wyrokiem z dnia 5 marca 2015 r. W czasie trwania związku małżeńskiego strony nabyły prawo własności lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), położonego w O. przy ul. (...), dla którego urządzona jest kw nr (...). Środki na zakup tego lokalu małżonkowie uzyskali z kredytu udzielonego im w dniu 4 lipca 2013 r. przez Bank (...) S.A. w W..

(niesporne, nadto wyrok z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie V C (...) k. 7 akt sprawy I Co (...))

W okresie od października 2011 r. do kwietnia 2012 r. na terenie Holandii oraz w okresie od czerwca 2014 r. do dnia 5 stycznia 2015 r. w O. K. D. znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną D. D. w ten sposób, że wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał ją słowami wulgarnymi powszechnie uznanymi za obelżywe, popychał, szarpał za ubrania, dusił, uderzał po twarzy i po ciele, groził popełnieniem przestępstwa przeciwko jej życiu i zdrowiu. Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Ostródzie uznał K. D. winnego popełnienia opisanego wyżej czynu, kwalifikując ten czyn z art. 207 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, zawieszając wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres dwóch lat tytułem próby. Nadto zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzoną oraz od zbliżania się do niej na odległość do 100 metrów, a także orzekł wobec oskarżonego K. D. obowiązek poprawnego zachowania wobec pokrzywdzonej.

(wyrok Sądu Rejonowego w Ostródzie z dnia 22 kwietnia 2015 r. k. 120 akt sprawy II K (...))

Jeszcze przed ustaniem małżeństwa, w związku z wzajemnymi rozliczeniami, w dniu 23 stycznia 2015 r., strony złożyły oświadczenia, zgodnie z którymi powódka uzyskała min. środki pieniężne w kwocie 15 000 zł, zaś pozwany własność samochodu osobowego V. (...).

(dowód: oświadczenia z dnia 23 stycznia 2015 r. k. 42-43, potwierdzenie dokonania przelewu k. 44)

Po ustaniu małżeństwa, w dniu 28 maja 2015 r. powódka, reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, złożyła w Sądzie Rejonowym w Ostródzie wniosek o zawiązanie do próby ugodowej w sprawie o podział majątku dorobkowego powstałego w trakcie trwania małżeństwa stron, w którego skład wchodziło prawo własności lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku nr (...) w O. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Ostródzie prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) wraz z udziałem (...) 000 części we współwłasności elementów wspólnych posadowionego na niej budynku i urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli poszczególnych lokali w sposób wynegocjowany przez strony bezpośrednio na posiedzeniu sądowym. W uzasadnieniu wskazano, że wzywająca optuje za przekazaniem lokalu na wyłączną własność zawiązanemu wraz z przejęciem przez niego spłaty kredytu. Zawiązany miał zobowiązać się także do zwolnienia z długu D. N. w drodze określonych czynności z Bankiem.

(wniosek o zawiązanie do próby ugodowej k. 2 – 3 akt sprawy I Co (...))

W dniu 7 września 2015 r. odbyła się rozprawa w sprawie z wniosku D. N. przy udziale K. D. o zawiązanie do próby ugodowej. Na posiedzenie stawili się pozwany oraz D. N. z pełnomocnikiem. Pełnomocnik wzywającej wniosł jak we wniosku, zawiązany przychylił się do wniosku.

Strony zawarły ugodę, wedle której:

1. wzywająca D. N. i zawiązany K. D. zgodnie oświadczyli, iż w skład ich majątku wspólnego powstałego i zgromadzonego w trakcie trwania pomiędzy nimi wspólności majątkowej małżeńskiej, zniesionej wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie V C (...)wchodzi:

- prawo własności nieruchomości - lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), położonego w O. przy ulicy (...), o łącznej powierzchni 61,60 m², dla którego w Sądzie Rejonowym w Ostródzie urządzona jest księga wieczysta nr (...) wraz z udziałem w wysokości (...) części w działce gruntu, na której budynek jest posadowiony oraz w elementach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą wyłącznie dla użytku właścicieli poszczególnych lokali,

2. wzywająca D. N. i zawiązany K. D. dokonali zgodnego podziału majątku szczegółowo opisanego w punkcie 1 ugody w ten sposób, że prawo własności nieruchomości opisanej w punkcie 1 ugody przyznali na wyłączną własność K. D. z obowiązkiem spłaty,

3. zawiązany K. D. zobowiązał się wobec D. N. – tytułem spłaty – przejąć wyłącznie na siebie obowiązek spłaty kredytu nr (...) z dnia 4 lipca 2013 r., zawartego z Bankiem (...) S.A. poczynając od rat należnych od stycznia 2015 r.,

4. zawiązany K. D. zobowiązał się wobec wzywającej D. N. do natychmiastowego podjęcia działań zmierzających do zwolnienia D. N. z długu wobec Banku (...) S.A., wynikającego z kredytu zawartego w dniu 4 lipca 2013 r.,

5. wzywająca i zawiązany zgodnie oświadczyli, że poza nieruchomością szczegółowo opisaną w punkcie 1 ugody aktualnie nie ma żadnych składników majątkowych podlegających podziałowi,

6. koszty postępowania strony zniosły wzajemnie,

7. wzywająca i zawiązany zgodnie oświadczyli, że przedmiotowa ugodą wyczerpuje wzajemne ich roszczenia z tytułu podziału ich majątku wspólnego, które były przedmiotem ich twierdzeń i wniosków w przedmiotowym postępowaniu.

(protokół rozprawy z dnia 7 września 2015 r. k. 36 - 37 akt I Co (...)) dowód: zeznania świadka J. N. k. 169 – 170, świadka D. O. (1) k. 170 złożone na rozprawie w dniu 8 grudnia 2016 r., nagranie k. 171, zeznania świadka R. D. k. 308 v, N. K. k. 308 v – 309, D. O. (2) k. 309 v, nagranie k. 311, przesłuchanie powódki w charakterze strony k. 318 v – 319 v i przesłuchanie pozwanego w charakterze strony 319 v – 320 v , nagranie k. 321).

W dacie zawarcia ugody powódka studiowała. Pozwany był zatrudniony w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na stanowisku formierz tworzyw sztucznych, gdzie pracował od 4 września 2012 r.

(dowód: zaświadczenie z dnia 15 września 2016 r. k. 41, świadectwo pracy z dnia 26 października 2015 r. k. 192- 193)

Po zawarciu ugody strony zwróciły się pisemnie do Banku (...) S.A. o wyrażenie zgody na zwolnienie D. N. z długu wynikającego z kredytu z dnia 6 lipca 2013 r. Nadto pozwany udał się do banku osobiście ze swoim ojcem R. D. w celu uzyskania informacji o możliwości przejęcia przez niego długu byłej małżonki. Bank odmówił wyrażenia zgody na zwolnienie powódki z długu, wskazując, że K. D. nie ma samodzielnej zdolności do spłaty kredytu. W dniu 26 października 2015 r., pozwany rozwiązał z pracodawcą umowę o pracę za porozumieniem stron. W dniu 4 grudnia 2015 r. zawarł umowę o pracę na czas określony z (...) Sp. z o.o. w O., gdzie pracował do dnia zamknięcia rozprawy.

(pismo z września 2015 r. k. 210; dowód: zeznania świadka R. D. z dnia 9 marca 2017 r. k. 308 v, nagranie rozprawy k. 311, przesłuchanie pozwanego w charakterze strony złożone na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2017 r. k. 319 v – 320 , nagranie rozprawy k. 321, zaświadczenie z dnia 6 grudnia 2016 r. k. 164)

Przed wszczęciem postępowania w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej, w dniu 21 maja 2015 r. pozwany K. D. oświadczył, że w przypadku negatywnej odpowiedzi banku w przedmiocie zwolnienia z długu D. N. dokona niezwłocznej sprzedaży lokalu mieszkalnego. Zobowiązania swego pozwany nie wypełnił, pomimo zgłoszenia się osoby zainteresowanej kupnem lokalu.

(oświadczenie z dnia 21 maja 2015 r. k. 209)

Przeciwko pozwanemu przed Sądem Rejonowym w Ostródzie toczy się postępowanie karne o to, że :

1. w dniu 8 marca 2016 r. w m. S. gm. O., woj. (...) dokonał zniszczenia samochodu osobowego marki O. (...) o nr rej. (...), w ten sposób, że oblał przedmiotowy pojazd substancją łatwopalną a następnie podpalił go, w wyniku czego całkowitemu spaleni uległa przednia część pojazdu, czym spowodował straty w wysokości 15 000 zł na szkodę właściciela pojazdu G. B., to jest o czyn z art. 288 § 1 k.c.,

2. w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 marca 2016 r., w m. S. , gm. O., woj. (...), wzbudził u D. N. uzasadnione poczucie zagrożenia, a także w istotny sposób naruszył jej prywatność poprzez uporczywe wielokrotne kontaktowanie się pokrzywdzoną za pośrednictwem telefonu i groźenie jej przestępstwem przeciwko życiu i zdrowiu oraz obserwowanie budynku, w którym pokrzywdzona zamieszkuje, to jest o czyn z art. 190 a § 1 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

3. w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 marca 2016 r., w m. S. , gm. O. woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie groził M. B. popełnieniem przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu za pośrednictwem wiadomości tekstowych, które wysyłał na numer telefonu D. N., przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

4. w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 marca 2016 r. w m. S., gm. O. woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie groził Z. N. popełnieniem przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu za pośrednictwem wiadomości tekstowych , które wysyłał na numer telefonu D. N., przy czym groźby te wzbudziły u ww. pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione , to jest o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

W toku postępowania przygotowawczego, postanowieniem z dnia 31 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Ostródzie zastosował wobec K. D. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 29 marca 2016 r. godz. 11:30 do dnia 26 czerwca 2016 r. godz. 11:30.

(postanowienie o tymczasowym aresztowaniu w postępowaniu przygotowawczym z dnia 31 marca 2016 r. II Kp(...) k. 83 -84, dokumenty k. 133- 146)

W czasie stosowania wobec pozwanego środka zapobiegawczego, to jest w okresie od maja 2016 r. do lipca 2016 r. powódka uiściła raty kredytu hipotecznego w łącznej kwocie 1992,50 zł. Pismem z dnia 2 sierpnia 2016 r. wezwała pozwanego do zapłaty na swoją rzecz tej kwoty do dnia 8 sierpnia 2016 r. W dniu 5 sierpnia 2016 r. pozwany uiścił na rzecz powódki całą kwotę wynikającą z wezwania.

(dowód: potwierdzenie wpłaty z dnia 5 sierpnia 2016 r. k. 45, przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 2 sierpnia 2016 r. k. 46, potwierdzenia wpłaty k. 47 – 49)

Pismem z dnia 18 lipca 2016 r. powódka, działając przez swojego pełnomocnika, złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych ugody sądowej z dnia 7 września 2015 r. wskazując, że została wprowadzona w błąd co do okoliczności jej zawarcia, możliwości spłaty kredytu przez pozwanego, jak i przejęcia przez niego długu. Podniosła nadto, że z powodu gróźb karalnych kierowanych przez pozwanego pod jej adresem nie była w stanie świadomie pokierować swoim postępowaniem. Jednocześnie wezwała pozwanego do zwrotnego przeniesienia na jej rzecz udziału w prawie własności nieruchomości w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25 lipca 2016 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(dowód: pismo z dnia 18 lipca 2016 r. k. 9)

Pozwany spłaca raty kredytu obciążającego strony. Na dzień 7 grudnia 2016 r. kwota zadłużenia z tytułu kapitału i odsetek wynosiła 147.792,98 zł. Na ten dzień nie było zaległości w spłacie kredytu

(dokumenty zawarte w aktach sprawy k. 40, 50 – 54, k. 165, k. 181- 191, 211 – 246)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Opisany wyżej stan faktyczny ustalono w oparciu o wskazane dokumenty, których wiarygodność nie budziła jakichkolwiek wątpliwości. Na wiarę zasługiwały także zeznania powódki oraz pozwanego. Korespondowały one z treścią przedłożonych dokumentów oraz z zeznaniami wymienionych wyżej świadków. Powódka wystąpiła z pozwem o stwierdzenie, że ugoda, którą zawarła w dniu 7 września 2015 r. z pozwanym przed Sądem Rejonowym w Ostródzie, jest nieważna. Takie powództwo znajduje oparcie w art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Warunkiem sine qua non dopuszczalności takiego powództwa jest istnienie po stronie powodowej interesu prawnego, w ustaleniu konkretnego stanu prawnego lub prawa. Interes ten występuje zwłaszcza w wypadku niepewności istnienia prawa lub stosunku prawnego. Powódka podniosła, że zawarła ugodę pod wpływem bezprawnej groźby ze strony pozwanego, a nadto powoływała się na działanie pod wpływem błędu. Zmierzała zatem do wyjaśnienia ważności i skuteczności ugody, co określić miało jej sytuację prawną w odniesieniu do prawa do lokalu, albowiem sporne okazało się czy jest nadal jego współwłaścicielką. W tej sytuacji uznać należy, że wykazała ona należycie interes prawny w takim żądaniu.

Zagadnienie błędu przy zawieraniu ugody reguluje przepis art. 918 § 1 k.c., zgodnie z którym uchylenie się od skutków prawnych ugody zawartej pod wpływem błędu jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy błąd dotyczy stanu faktycznego, który według treści ugody obie strony uważały za niewątpliwy, a spór albo niepewność nie byłyby powstały, gdyby w chwili zawarcia ugody strony wiedziały o prawdziwym stanie rzeczy.

W judykaturze i doktrynie przyjmuje się przy tym, że zawarte w tym przepisie rozwiązania w sposób całościowy i wyczerpujący regulują przesłanki uchylenia się od skutków ugody zawartej pod wpływem błędu, wyłączając w tym zakresie stosowanie ogólnej normy art. 84 k.c. (por. np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1962 r. w spr. 3 CR 1005/61, OSNCP, z. 9 z 1963 r., poz. 199, S. Dmowski, w: Komentarz do kodeksu cywilnego pod red. G. Bieńka, Księga trzecia, Zobowiązania, Wyd. Prawnicze LexisNexis, W-wa 2006, wyd. 6, tom 2, str. 785, itp.). Do przesłanek tych nie należy wywołanie błędu przez drugą stronę ugody.

Z art. 918 § 1 k.c. wynika, że przy ugodzie skutecznie można powoływać się tylko na błąd, dotyczący stanu faktycznego, który obie strony uwzględniały jako rzutujący na treść ugody, a który, niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, uznawały za niewątpliwy. Poza tym, błąd musi być istotny w tym sensie, że, gdyby strony wiedziały o rzeczywistym stanie rzeczy, nie powstałby spór albo niepewność, co oznacza, że nie byłoby potrzeby zawierania ugody.

Przyjmuje się przy tym, że stan faktyczny, uznawany za strony za niewątpliwy, dotyczy całokształtu okoliczności wpływających na treść ugody. Pojęcie to jest zatem szersze od pojęcia faktu i obejmuje zespół zdarzeń, okoliczności, ich cech i właściwości, które mogą mieć dla stron znaczenie, np. jako podstawa roszczeń. Konieczne jest tylko, by błąd odnosił się do faktów, a nie do praw, czy też zakresów obowiązków stron (por. B. Lewaszkiewicz - Petrykowska, "Wady oświadczenia woli w polskim prawie cywilnym", Wyd. Prawnicze, W-wa 1973, str. 124).

Dodać można, że przepis art. 918 § 1 k.c. nie wymaga, aby strony ugody obejmowały swoją świadomością pewność rzeczywistego stanu rzeczy; przesłanką uchylecia się od skutków ugody jest natomiast tylko zgodne przyjmowanie przez strony, że stan ten jest niewątpliwy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2004 r. w spr. IV CK 172/04, LEX nr 277125). Nie jest też konieczne, aby elementy tego, „niewątpliwego” między stronami, stanu faktycznego znalazły się w tekście sporządzonej w formie pisemnej ugody (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2002 r. w spr. I CKN 915/2000, LexPolonica nr 376346).

Powódka w toku postępowania nie powoływała się na błąd dotyczący stanu faktycznego, który według treści ugody obie strony uważały za niewątpliwy, lecz na błąd co do motywacji, która legła u podstaw zawarcia ugody. W ocenie Sądu nie może być zakwalifikowane jako błąd oczekiwanie strony ugody odnośnie zachowania się drugiej ze stron. Wymaga podkreślenia, że z punktu widzenia roszczenia określonego w przepisie art. 918 § 1 k.c., relewantny jest jedynie stan faktyczny istniejący w dacie zawarcia ugody. Bez istotnego znaczenia są natomiast zdarzenia, jakie nastąpiły już po dokonaniu tej czynności, gdyż dotyczą one jedynie faktu wykonania ugody, a nie okoliczności jej zawarcia. Powódka nie wskazała żadnych okoliczności faktycznych, które miałyby stanowić źródło jej błędnej oceny prawdziwego stanu rzeczy i w konsekwencji skłoniłyby ją do zawarcia ugody.

Niemniej jednak, w ocenie Sądu, na gruncie niniejszej sprawy nie wskazuje na to, aby pozwany w momencie podpisywania ugody nie miał zamiaru przejąć długu powódki, czy spłacać zobowiązania wynikającego z kredytu. Przeciwnie, z przeprowadzonych dowodów wynika, że pozwany złożył wniosek o wyrażenie przez bank zgody na przejęcie przez niego długu z umowy kredytowej. Niespornym jest, że Bank nie wyraził zgody na takie rozwiązanie, co – jak potwierdza dołączone w sprawie pismo z dnia 6 grudnia 2016 r. – wynikało z braku samodzielnej zdolności K. D. do spłaty kredytu.

Sąd zauważa, że po zawarciu ugody powód rozwiązał z dniem 26 października 2015 r. umowę o pracę w trybie porozumienia stron. Można przypuszczać, że istotnie takie działanie mogło mieć wpływ na decyzję banku, jednakże powódka nie wykazała, aby działanie pozwanego było wcześniej zaplanowane. Trzeba wskazać, że porozumienie stron dotyczące spłaty zaciągniętego wspólnie zobowiązania rodzi skutki jedynie pomiędzy stronami, jednak nie może regulować stosunków pomiędzy byłymi małżonkami a wierzycielem. Powódka musiała sobie tę okoliczność uświadamiać, skoro w ugodzie wprowadzono postanowienie, w którym pozwany zobowiązał się podjąć czynności zmierzające do uzyskania zgody banku na zwolnienie powódki z długu. Wykonanie ugody w tej części obarczone było ryzykiem niepowodzenia, i powódka, reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, musiała brać tę okoliczność pod uwagę.

Pozwany spłaca poszczególne raty kredytu, przy czym co do zasady z obowiązku zapłaty wywiązuje się terminowo. W okresie, kiedy stosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie, raty kredytu spłacała powódka. Niemożność dokonania w tym czasie spłaty rat kredytu była jednak obiektywna, przy czym niesporne jest, że pozwany zwrócił powódce uiszczone za niego kwoty w terminie wynikającym z wezwania do zapłaty. Pozwany rozwiązał umowę o pracę za porozumieniem stron, jednakże wkrótce potem podjął pracę u innego pracodawcy za porównywalnym wynagrodzeniem, a zatem nie obniżył swoich możliwości finansowych. Za racjonalne uznać należy jego twierdzenia,

że nie podejmował ponownej próby zmierzającej do wprowadzenia zmian w umowie kredytowej z uwagi na fakt, że wiąże go umowa o pracę na czas określony, co obniża jego zdolność kredytową w ocenie banku.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powódka nie wykazała, aby w tej sprawie zaistniały przesłanki określone w art. 918 k.c. pozwalające na uchylenie się od skutków złożonego oświadczenia woli z uwagi na błąd, co do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę zawarcia ugody.

Zgodnie z art. 87 k.c. kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe.

Przesłanką zaistnienia groźby, jako wady oświadczenia woli jest konieczność wzbudzenia w osobie zagrożonej obawy, że jej lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe z tym, że obawa ta musi wynikać z okoliczności, przy czym wystarczająca jest sama tylko możliwość zaistnienia takiej obawy i nie jest konieczne rzeczywiste jej wystąpienie. Nie ma także znaczenia, czy groźba może być natychmiast wykonana, czy jej spełnienie nie zostało czasowo określone. Jakkolwiek decyduje tu zasadniczo kryterium subiektywne możliwości odczucia powagi groźby, to jednak kryterium obiektywne nie może być całkowicie pominięte (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 lipca 2016 r., IACa 396/16, LEX nr 2137067). Podkreślić należy, że groźba oznacza działanie celowe, skierowane na osiągnięcie zamierzonego przez groźącego celu, a mianowicie na uzyskanie oświadczenia woli określonej treści (Kodeks cywilny. Część ogólna, Komentarz pod redakcją Małgorzaty Pyziak - Szafnickiej, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2009 r., str. 915).

Zatem w niniejszej sprawie wyjaśnienia wymagało czy ewentualne groźby pozwanego miały na celu doprowadzenie do zwarcia przez powódkę ugody. Zaoferowane dowody nie pozwalają na przyjęcie, że pozwany używał wobec powódki groźb w celu zmuszenia jej do zawarcia ugody w sprawie podziału majątku.

Niespornym jest, że pozwany został skazany za przestępstwo znęcania się nad powódką, jednakże z wyroku skazującego, którym sąd cywilny jest związany z mocy art. 11 k.p.c., wynika, że do znęcania się dochodziło w okresie od 10.2011 r. do 04.2012 r. oraz od 06.2014 r. do 5 stycznia 2015 r., a więc znacznie wcześniej niż powódka złożyła wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. Niespornym jest też, że w Sądzie Rejonowym w Ostródzie toczy się postępowanie karne przeciwko pozwanemu, w którym zarzucono mu popełnienie czynu kwalifikowanego z art. 190 a § 1 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na szkodę powódki oraz kwalifikowanego z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na szkodę partnera powódki - M. B. a także ojca powódki - Z. N.. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym dokumenty zawarte w postępowaniu karnym, nie potwierdza jednak, aby takie zachowanie pozwanego skierowane było na uzyskanie od powódki oświadczenia woli określonej treści.

Przeciwnie, to powódka sama dążyła do zawarcia ugody. Działanie jej było rozłożone w czasie i konsekwentne. Powódka wystąpiła z inicjatywą zawarcia ugody i zaproponowała jej treść. Co istotne, była ona reprezentowana przez fachowego pełnomocnika zarówno w postępowaniu przedsądowym, jak i w postępowaniu o zawezwanie do próby ugodowej. Powódka wprowadziła do treści ugody istotne dla niej postanowienia, w których pozwany zobowiązał się spłacać kredyt oraz podjąć działania zmierzające do zwolnienia jej z długu wobec Banku (...) S.A. Celem powódki było zwolnienie się ze wspólnego zobowiązania wynikającego z zaciągniętego w trakcie małżeństwa z pozwanym kredytu. Okoliczność tę potwierdzili występujący w sprawie świadkowie, a nadto sama powódka. Matka powódki – J. N. wskazała, że jej córka dowiadywała się w banku o możliwość zwolnienia jej ze zobowiązania wynikającego z kredytu. Jednocześnie świadek podała, iż nic nie wie o tym, aby pozwany kierował pod adresem powódki groźby mające na celu przymuszenie jej do zawarcia ugody. Siostra powódki – N. K. wskazała, że ugoda jest wyrazem zgodnych stanowisk obu stron, zaznaczając, że powódka nie chciała, aby obciążał ją kredyt zaciągnięty na zakup mieszkania. Powódka wskazała natomiast, iż to ona zaproponowała treść ugody, przy czym zazaczyła, że w tym czasie studiowała i nie miała możliwości przejęcia kredytu.

Z dowodów, w tym zaoferowanych przecież przez samą powódkę wynika, że to ona proponowała pozwanemu zawarcie ugody, czyniła starania, aby ugoda ta została w sposób właściwy wykonana. Należy przyjąć, że powódka upatrywała w ugodzie szansy na uwolnienie się od odpowiedzialności za zaciągnięte zobowiązanie kredytowe.

W ocenie Sądu nie sposób przyjąć, aby powódka zawarła ugodę pod wpływem groźby ze strony pozwanego, gdyż żaden zaoferowany przez nią dowód nie wskazywał na to, by pozwany groził jej chcąc doprowadzić do zawarcia ugody.

Niespornym jest, że to powódka wystąpiła z inicjatywą zawarcia ugody i zaproponowała jej treść. Powódka nie wykazała jakiegokolwiek zachowania pozwanego, które mogłoby skłonić ją do podjęcia tej czynności. Dopiero po zawarciu ugody zorientowała się, że wobec odmowy zwolnienia jej przez bank ze zobowiązania, umowa ta nie jest dla niej satysfakcjonująca i to skłoniło ją do wniesienia pozwu. Zaznaczyć trzeba, że ugoda dotycząca podziału majątku nie wywołuje żadnych skutków w stosunkach z wierzycielami. Oznacza to, że w zakresie niespłaconych długów zaciągniętych – jak w analizowanym stanie faktycznym przez małżonków – rozwiedzeni małżonkowie pozostają nadal wspólnie zobowiązani względem wierzyciela, który przy odpowiedzialności solidarnej może żądać spełnienia zobowiązania według swojego wyboru: od obojga małżonków, od każdego z osobna w całości lub w części, a oboje dłużnicy pozostają wspólnie zobowiązani do chwili spłaty całości zadłużenia.

Podkreślić należy, że przejęcie długu może nastąpić przez umowę między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika, przy czym oświadczenie dłużnika może być złożone którejkolwiek ze stron, albo też przez umowę między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela, oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron (art. 519 § 2 k.c.). W obu przypadkach niezbędny jest udział wierzyciela, od którego zależy czy zgodzi się na zmianę umowy kredytowej i zwolnienie z długu drugiego małżonka. W niniejszej sprawie bank nie wyraził zgody na zwolnienie powódki z długu, co jednak nie może obciążać strony pozwanej.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powódka, składając oświadczenie w piśmie z dnia 18 lipca 2016 r., nie uchyliła się skutecznie od ugody z dnia 7 września 2015 r., a w konsekwencji powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej powódki jak również przy uwzględnieniu faktu, że zasadniczą przyczyną wystąpienia powódki z niniejszym roszczeniem jest brak zaufania do pozwanego co do zamiaru wywiązania się z postanowień ugody, usprawiedliwiony zachowaniem się pozwanego, skutkującym postawieniem jemu zarzutów w kolejnym postępowaniu karnym, w toku którego powódka jest poraz kolejny pokrzywdzoną.